

DAVID MEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Szubotica, péntek 1922. október 13.

280. szám

Megjelenik mindenképp reggel, ünnep után és hűfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 3-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 — dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

A kultúra és az alma

A szuboticei színház előcsarnokában napok óta almát árulnak. Szép, sárga bőrű kalvili, piros pogácsa alma illatozik fonott kosarakban ott, ahol hét esztendeje már nem sürgönek színházba ügyekvő dámak, lelkes diákok, vacsorapénzüket színházra költő meszterlegények. Hét év óta már minden télen hol almát, hol gesztenyét, hol meg krumplit árulnak azon a helyen, ahonnan a mi nev hitünk szerint a kultúrát kellene terjeszten.

Több mint hét éve égett le a szuboticei színház, azóta a város egyik legforgalmasabb helyén üszkös romok meredeznek, amelyek közé csak elszántabb patkányok merészkednek s Tália templomának egyetlen épiségben maradt részében azóta nyers-termény nagykereskedés van.

Osszehasonlítás kedvéért és tanulságul említjük, hogy Temesváron, ahol két éve égett le hasonló körülmények közt a színház, a főváros már keszen is lesz a régivel szebb, modernebb, nagyobb színház-épület. Ott nem vártak és nem terveztek hét évig, hanem a város és a társadalom együttes akaratall és együttes lelkesedéssel egyetlen délután megteremtették a színházépítés anyagi lehetőségét. Temesvár város és a temesváriak öt éven át évenként több millió lei adományt adnak a színház építéséhez. Igaz, hogy a város megteremtette a lehetőségét annak, hogy a polgárok nemzeti különbség nélkül vehessenek részt anyagi áldozatokkal a színházépítésben. A városi hatóság elhatározta s a határozatot a bukaresti kormány szankcionálta, hogy az új temesvári színházban három nyelven kell színelőadást tartani: románul, magyarul s németül s sem a jászasi idő terjedelmében, sem a saison becsúszásában egyik nyelvet sem lehet a másik rovására majorizálni. Négy hónapig játszhat a román, négy hónapig a magyar s ugyanannyi ideig a német színtársulat, a téli — tehát színi szempontokból a legjobb hónapok — egyik évben az egyik, másik évben a másik nemzetiség színtársulata részére vannak fenntartva.

A román kormány elfogadta azt az érvelést, hogy noha Temesvár város edja a legnagyobb hozzájárulást a színházhoz, de amit ad, közvegyonból és közpénzből edja, ahhoz tehát a város minden polgárának egyformán van jussa, bármely nemzetiséghez tartozzék is.

Nem becsljük túl a színház kultúra-fejlesztő hatását. Az iskola, a könyv, a jó közlekedés és közegészségügyi berendezések bizonyára vannak olyan

emelyűi a kultúrának, mint a színház. A magyarság szempontjából is van olyan fontos, hogy a magyar gyerekeket se rendezet, se vegyelemzés, se név, származás és vizsgálat ne akadályozza meg, hogy magyar iskolába járassanak, mint az, hogy magyar szó, magyar dal is hangozzék el a színpadról. Egy nagy város azonban mégsem maradhat színház nélkül s minthogy a szuboticei színházat itt sem építheti föl a legelkezebb sovínizmus sem, hanem csakis az állam és a város, tehát a polgárok egyetemének áldozatkészsége, itt is követni kellene a temesvári példát nemcsak abban, hogy áldo-

zatokat kérnek a polgároktól, hanem abban is, hogy a magyar nyelv jogát is biztosítják a színházban. És akármilyen rosszak is ma a pénzügyök, mi ismerjük ugy a szuboticei magyarságot, hogy ez esetben áldozatkészsége nem marad mögötte annak, amit szerb testvérei a színház céljaira följárulnak.

Ez a megoldás: a temesvári példa követése nemcsak az igazságosság elvének felel meg, hanem érdeke volna a szerb kultúrának is, amely szintén méltó hajlékhoz jutna. És a kulturális együttműködés a lelkes egyetemének egyik legmegfelelőbb eszköze.

Megjelent az új lakásrendelet

A felmondási jog korlátozott marad — Nem szűnnek meg a rekvirálások — Akit kihagytak a választói névjegyzékből nem lehet lakásügybíró — Az adóhátalások nem kap lakást

Aligha várt még rendeletet nagyobb érdeklődés, mint a lakásokról szóló törvény végrehajtási utasítását tartalmazó rendeletet.

Maga a lakásokról szóló törvény már február 23-án jelent meg a hivatalos lapban, de a legfontosabb rendelkezései tekintetében utalt a kiadandó végrehajtási utasításra. A végrehajtási utasítás most készült el s annak fontosabb rendelkezéseit az alábbiakban ismertetjük.

Az összes bérleti jogviszonyokra nézve irányadó az 1914. évi törvényben volt jogszabályok.

1923. január 1-től 1925. január 1-ig terjedő időben a jelenleg fennálló bérleti viszony ugy a lakásokra, mint az üzlethelyiségekre fennmarad.

Kik kötelesek építkezni.

Pénzügyintézeteknek, biztosítótársaságoknak, nagyipari és nagykereskedő vállalatok helyiségeit a hatóság elrekvirálhatja, ha a lakásbírósg által megállapított egy éven belül üzleti helyiségük és alkalmazottaik részére nem építenek megfelelő lakást. Ez alul az intézkedés alól azok a vállalatok élvezhetnek kivételt, amelyek már építkeztek, vagy amelyek nézve az építkezés a vállalat fennmaradását veszélyeztetik.

Ennek megállapításánál a bíróság figyelembe veszi a vállalat összes körülményeit, a legutóbbi hat év átlagos mérlegét, a vállalat raktárhelyiségeit, alkalmazottai számát, s azt, hogy a vállalat építette-e már lakást alkalmazottai részére. Azt azonban, hogy az alkalmazottainak van lakásuk, nem veheti figyelembe.

A fővállalatok ugy tekintendők, mint önálló vállalatok, de figyelembe veszik, hogy a főintézet és a többi fiókok építkeztek-e már. A lakásbírósnak joga van a cég könyveit, mérlegét és egyéb bizonyítványokat felhasználni. Ha a bíróság az

állapítja meg, hogy a vállalat egyedül nem képes építkezni, elrendelheti, hogy egy, vagy több vállalatot együttesen építkezze.

A lakásbírósg élvezheti azok lakását, akiknek másfél millió dinárnál nagyobb vagyonuk, vagy 60.000 dinárnál több évi rendes jövedelmük van s nincs az államban saját házuk, ha a bíróság által elrendelt időponttól számított két éven belül nem építkeznek. A vagyonállapot és jövedelem megállapításánál a bíróság felhasználhatja a pénzügyi és egyéb hatóságok által szolgáltatott adatokat.

A lakásbírósg eltenörzi, hogy ezek a vállalatok, illetve személyek pontosan eleget tesznek-e kötelezettségeiknek, s ha azt találja, hogy a jelzett határidőben az építkezést nem kezdik meg, az esetben az illető üzletet és lakását elveszi és büntetést ró ki rájuk. Elveszik azok lakását is, akik új épületet építettek ugyan, de lakásuk, illetve üzlethelyiségük a régi épületben van. Elveendők azok a lakások, amelyekbe a lakó a lakáshatást engedélye nélkül költözött be.

A felmondás.

Szabályozza a rendelet a felmondás esetét. A főszabály, hogy egy rekvirált, mint a szerződésileg elengedett lakások bérletét fel lehet mondani az egyes területeken érvényben lévő törvényekben meghatározott okokból, ha arra a bérlo magartatása okot szolgáltat.

Fel lehet mondani, ha a bérlo a bérlettel két hónapig hátralelt van. Felmondhat továbbá a bérbeadó az esetben, ha a régi épületet le akarja bontani s helyébe új épületet akar építeni. Köteles azonban az építkezésre magát irásbeli kötelezni s az építkezési engedélyt és a tervképet bemutatni. Ez esetben a bíróság az összes érdekelt feleket megidézi, akik észrevételeiket három nap alatt megtehetik. Amennyiben a lakásbírósg az építkezést megengedi, a bérlo 15 nap alatt kiköltözni tartozik, de ha a kiköltözési határideje december 1-e utánra van

megállapítva, a kiköltözést február 15-ig el lehet halasztani. Az esetben is köteles a bérlo azonnal kiköltözni, ha a bérbeadó neki egy más lakásba való beköltözést lehetővé teszi.

Új építkezésnek csak azok tekintendők, amelyek olyan régebbi épületek helyébe építettek, melyeket feltétlenül le kellett rombolni. Új épületek építése azonban nem esik ilyen elbírálás alá.

Ha a háztulajdonos új emeletet akar építtetni, ugy tartozik a földszinti lakások biztonságáról gondoskodni. Kivételesen megengedhető a földszinti lakásokból az ideiglenes kiköltözés, abban az esetben, ha az emeletet másként nem lehetne felépíteni. A földmóndásnak ez a joga azonban csak akkor illeti meg a tulajdonost, ha ezáltal nyilvánvalóan több lakás létesül. A lakáshatálatnak kötelessége feltüntetni arra, hogy az általa megállapított határidő alatt tényleg végrehajtják-e az építkezést.

Ha a tulajdonos kötelezettségének nem tesz eleget, az kiadóhivatal a lakásba más költöztet be, a háztulajdonos e törvény érvényességének ideje alatt nem élhet többé azzal a joggal, hogy bérloének felmondjon azon a címen, hogy építkezni akart, s ezen kívül büntetést róna ki rá.

A háztulajdonos a lakosnak felmondhat abban az esetben ha a lakos saját magának feltétlenül szüksége van és jelenleg bérlet lakásban lakik. Ha a tulajdonosnak több háza van, a választás joga őt illeti meg. A felmondás ez esetben a szokásos határidőn belül történik. Ha a háztulajdonos e törvény érvényességének ideje alatt már élt ezzel a joggal, vagy in saját házából ez év október 1-től december 31-ig terjedő időben költözött ki, a felmondás határideje egy év.

A háztulajdonos felmondhatja a kereskedelmi és ipari célokra szolgáló helyiségek bérletét abban az esetben, ha azokat a háború előtt, vagy a háború tartalma alatt adta bérbe és ha a helyiségre saját magának, vagy gyermekeinek van szüksége. A háború időtartama 1920. március 31-ikéig számítandó.

Joguk van felmondani azoknak a tulajdonosoknak is, akik vagy akiknek gyermekei bérlet helyiségben folytatják üzletüket.

A felmondás határideje azoknak a nyeres és az illető tartományban szokásos határidő. Azoknál azonban, akik 1914. július 25-ike után költöztek ki saját üzlethelyiségeikből és bérlet helyiségben folytatják üzletüket a felmondási határidő 6 hónap.

Visszaadékos elkerülése végett kimondja a rendelet, hogy azok a tulajdonosok, akik nem használják fel saját céljára az ily címen felmondott üzlethelyiséget, szigorú büntetés alá esnek, a helyiséget pedig visszaadják korábbi bérloének.

Úres lakások bejelentése

Ha a háztulajdonos értesül arról, hogy valamelyik lakás megüresedett, azt köteles 8 nap alatt a lakásbírósnak bejelenteni, a megüresedésről pedig 24 óra alatt tartozik jelentést tenni. A lakásbírósg az ilyen megüresedett helyiségek felet a bejelentés után legkésőbb 8 nap alatt rendelkezik.

Ha a tulajdonos nem jelenti be a lakás megürését, vagy pedig, ha a lakáshivatal hozzájárulása nélkül maga rendelkezik a lakás felett, ez esetben a lakáshivatal fogja az illető lakást kiutalni és azt a személyt, aki engedély nélkül költözött be, valamint a háztulajdonost megbüntetik.

Lakás igénybevételei elsőbbségük van állami és önkormányzati hivatalnokoknak és alkalmazottaknak, továbbá azoknak, akik valamely épület lebontása folytán lakás nélkül maradtak.

Rekvirálás-mentes épületek

Nem lehet lakásokat kiutalni: állami és törvényhatósági épületekben; muzulmánok házaiban, ha az egyes lakások, nem különíthetők el felekezeti intézmények épületeiben, kulturálisok szolgálatában álló épületekben; *fürdőkhöz és gyógyhelyeken lévő épületekben*, melyek betegek és furdólatogatók céljaira szolgálnak. Ipari vállalatok épületei csak a vállalat alkalmazottai részére rekvirálhatók.

Bérmegállapítás

Ugy a lakások, mint az üzemhelyiségek béreire nézve elsősorban a felek megállapodásai az irányadók. Amennyiben a felek nem állapodnak meg, a bérüket választott bíróság határozza meg, amely a helyi viszonyokat, az épület minőségét és értékét, a befektetett tőke kamatoztatását, az adókat és egyéb dologi terheket, valamint a tulajdonos és bérlő életviszonyait tartozik figyelembe venni a bérmegállapításnál.

Az egyszer megállapított bér a bér egész érvényességi idejére irányadó. Ez az intézkedés érvényes a rekvirált lakásokra is.

A bérmegállapítás megkönnyítése végett a másodfokú lakásbíróság az illető község szakembereinek közreműködésével táblázatokat készít, a melyek a bér gyors és igazságos megállapítását megkönnyítik.

Albérletek

A rendelet intézkedései az albérletre általánosságban nem vonatkoznak. Irányadó azonban, hogy az esetben, ha a bérlőnek ki kell költöznie, az albérli is tartozik vele együtt kiöltözni.

Január 1-től kezdve a háztulajdonos az albérli által fizetett bérösszegeből részesedik és pedig butorított lakrészekből a bérösszeg 10%-a butor nélküli lakrészek után 20% illeti meg. A bérlőnek kötelessége azonnal bejelenteni az albérletet és pontosan közölni a bérösszeget. Ez vonatkozik azokra a lakrészekre is, amelyek már korábban adattak albérletbe.

Büntető intézkedések

10—15.000 dinár pénzbüntetéssel sújtattak, akik bár erre kötelezve vannak, építkezési kötelezettségeiknek nem tesznek eleget.

5—12.000 dinár pénzbüntetéssel azok, akik azon a címen mondanak fel, hogy építkeznek, de az építkezést nem teljesítik.

6000 dinárig terjedhető pénzbüntetéssel azok, akik a törvény valamely intézkedését kijátszák, vagy aki bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.

Egyéb kihágások 3000 dinárig terjedhető pénzbüntetéssel sújtattak.

A pénzbüntetés behajthatatlanság esetén fogházbüntetésre változtatható, ez azonban két hónapnál hosszabb időre nem terjedhet.

Illetékek

A lakáshivatal és a választott bíróság költségeinek fedezésére a havi bér husz százalékát tartozik fizetni a kérelmező fél. Szükségek az alul az illeték fizetése alól fel vannak mentve.

Új épületek

Az új épületek mentesek a rendeletben megállapított minden korlátozástól. Új épületeknek tekintendők azok, amelyek 1918. november 1.

óta emeltek, ugyszintén az újjanban épült emeletet és az épületek uti lakrészei. Az eddigi is mentesség élvező lakások továbbra is mentesek maradnak a rekvirálás alól. *Mentesek azok az épületek is, amelyek alapos renováción mentek keresztül és olyan lakrészek, amelyek eddigi lakások és üzemhelyiségek céljaira nem szolgáltak, az átalakítás folytán azonban erre alkalmasakká váltak.*

A lakásügyi hatóságok.

Az elsőfokú lakásbizottság 3 tagból áll és pedig egy elnökből vagy annak helyetteséből és két tagból, akik közül az egyik háztulajdonos, a másik pedig bérlő. Az elsőfokú bizottság tagjait a másodfokú hatóság nevezi ki, a helyi hatóságok előzetes megkérdezése után felerészben a háztulajdonosok, felerészben a bérlők sorából. Nagyobb községekben, városokban, kereskedelmi és ipari központokban a tagok kinevezését a másodfokú hatóság a községi előjárásra, városi törvényhatóságra bízhatja.

Az elnököt és helyettesét lehetőleg a jogtudó emberek sorából kell kinevezni. A másodfokú hatóságnak jogában áll a község költségére a bizottságba saját bizalmi embereit delegálni. *A lakásbizottság tagjai esküvel kötelezettek és azok lehetnek, akiknek országgyűlési képviselőválasztási joguk van.* Az állás tisztelbeli és egy évre szól. A kinevezést mindenki tartozik elfogadni és azt csak jogos indokollással lehet visszautasítani. A bizottság tagjai hivatali esküt tesznek.

A lakáshivatal hatáskörébe tartozik: a lakások odaítélése, illetve elrekvirálása, építkezési határidők megállapítása, újépítkezések miatt a felmondási engedély megadása, bejelentések átvétele és illetékek beszedése.

Az elsőfokú lakáshivatal a szóbeli tárgyalást és határozathozatalt az eddigi eljárás szabályok szerint eszközli, feleket megidézhet, tanukat, szakértőket meghallgathat, szükség esetén a helyszínen szemlét tart. Határozatait írásban hozza meg.

Eljárás a választott bíróságnál

A lakbérek megállapítását vitás esetekben — mint fentebb már ismertettük — választott bíróság intézi, amely úgy alakul meg, hogy egy tagot a bérbeadó, egyet pedig a bérlő választ, az elnököt pedig a helybeli jogtudó emberek sorából az elsőfokú lakásügyi hatóság nevezi ki. Amennyiben valamely fél nem nevez meg bírót, helyette a hatóság jelöl ki egyet. Az elsőfokú lakáshatóság a helybeli jogászok közül 6—30 tagból álló jektékint készíti, akiknek sorából esetenként választható a bírók. A választott bíróság a lakáshivatal útján idézi a feleket és a felek meghallgatása és a szükséges bizonyítékok felvétele után hozza meg határozatát. A választott bíróság a kérvények benyújtásától számítot 15 nap alatt köteles dönteni.

Jogorvoslat

A lakásügyek másodfokú elintézésére a szociálpolitikai minisztérium kebelében bíróság alakul. Ez a bíróság egy elnökből és két tagból áll, akiket a szociálpolitikai miniszter nevezi ki. Az általános közigazgatásról szóló törvény életbe lépése után a főispán fog az egyes kerületi hatóságoknál ilyen bíróságokat felállítani. Az elnököt és a tagokat a közigazgatási tisztviselők és a bírák sorából fogják kinevezni.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság intézkedései ellen beadott panaszok és felebezések ügyében véglegesen határoz. Választott bíróság döntései ellen csak az esetben van fellebezésnek helye, ha a határozat nem egyhangulag jött létre. Ezekben az ügyekben is a másodfokú

biroság határoz. A lakásbizottságok végzéseit elleni panasz ügyében 8 nap alatt kell határozni. Az eljárás a másodfokú bíróság előtt írásbeli.

Egyéb rendelkezések

Újítás a rendeletben az, hogy az eljárás nyilatkoztatásának helye bizonyítékok esetén. Az nyilatkoztatás tárgyában, hogy a megengedhetőség kérdésében, mint érdemben a másodfokú bíróság határoz.

A felmondást a vadasági jogterületen a rendes bíróság előtt kell eszközölni. Erre nézve a területünkön érvényes törvények az irányadók.

Az összes lakásügyekben a felügyelet a szociálpolitikai miniszter végzi, vitás esetekben utasításokat és felvilágosítást ad.

A rendelet intézkedéseit nem vetelik igénybe azok, akik állami adókkal 3 hónapig hátralékban vannak.

A rendelet 1923 január 1-én lép életbe.

A rendelet, mint látható, nagy általánosságban nem sokat változtat a mai helyzeten. A szabad felmondási jog, amit a háztulajdonosok reméltek, nincs meg, 1925. január 1-ig csak különleges okokból lehet felmondani. A háztulajdonosokra nézve kedvező, hogy a bérösszege, még a rekvirált lakásokra nézve sincs korlátozás. Ha a bérlő és a bérbeadó nem tudnak megegyezni, a bért a bíróság állapítja meg.

Minden esetre novum az, hogy akit a választói névjegyzékből kihagytak, az nem tekinthet lakásügyekben. Kérdés, hogy *Topolyán*, s a többi olyan községekben, ahol a főszoigabíró sikerrel végezte el a nemzetiségek kihagyását, miképp lehet a lakásügyi hatóságot megalakítani?

A rendelet részletesen és meg lehetős szigorúan írja körül az építkezési kötelezettséget. Konstatálhatjuk, hogy a mai pénzügyi helyzet mellett ez a legrosszabb időben történt. A szociálpolitikai minisztérium ellenben adós maradt azzal, hogy a kislakások építkezési alapjáról, az építkezési anyagok szállításának megkönnyítéséről és kedvezményes beszerzéséről rendelkeztek, holott a lakástörvény ezeket a rendelkezéseket is kilátásba helyezi. Évi 60.000 dinár jövedelemből ezek nélkül pedig bajosan lehet házat építeni.

Az az intézkedés, hogy akit adóhátralékban van, akár bérlő, akár háziur, a törvény intézkedéseit nem veheti igénybe, már a törvényben is benne van s már akkor is kihívta a kritikát.

A törvény végrehajtási rendelete egy szempontból tökéletes. Egyformán nincsenek vele megelégedve sem a lakók, sem a háziurak.

Boráradás . . .

Az idei nagy szüret lenyomta a borárakat — Versecen két korona a must literje

Óriási termés van az idén borban, valóságos rekordtermés, amely meghaladja az 1908-ik évi termést is, amikor szintén valóságos boráradás volt.

Beszélgést folytattunk több szőlőbirtokossal és bornyagykereskedővel az idei borteremérről.

A szőlőbirtokosok, nevezetesen királyhalmiak, horgosiak és a ludasiak nagyban el vannak foglalva a szürettel. Hangosak a szőlők vidám zajától és énektől, a dus fürtökkel megkarolt szőlőtövek körül szorgos kezek foglalatlanok, halomba gyűl a rengeteg szőlő kosarakba, onnan belekerül a présbe és azon keresztül folytatja útját, több kisebb hordóban való ömtenet tartózkodás után egészen addig, amíg belekerül a gazda pincébe és a nagy hordóba.

Az idén azonban a legnagyobb hordók is kicsinynek bizonyulnak, mert olyan bőséggel ontják a szőlők a mustot, hogy a gazdáknak komoly gondot okoz, hogy mit csinálnak a folyton érkező újabb és újabb szállítmányokkal.

Meglátjuk ez a nagyon bő termés természetesen az áralakulásban is. Az előbbi, vagyis a szüret előtti kötésekben eredő árak literenként 15 és 17 korona között mozogtak, míg a mai árak, — bornyagykereskedők által közölt információk szerint, — a következők: királyhalmi mustért 11—12 koronát, horgosi mustért 8—10 koronát, ludasi mustért szintén 8—10 koronát fizetnek literenként.

A kelebiai kettősbirtokosok közül kevesen adják el a mustot és behozzák saját pincéikbe.

A termelők természetesen nagyon meg vannak elégedve a bő termésrel és az árrakkal is, csak azt sajnálják, hogy nem mindannyian a szüret előtt adták el termésüket.

Az idén tehát eléggé vidám szüret van.

A borkereskedőknek is most van a szüretük.

Egy bornyagykereskedő, akivel az idei termésről és a borkereskedelem

helyzetéről beszélünk, azt mondta, hogy mennyiségileg valóban rekordtermérről van szó, de minőségileg sokkal gyöngyöbb, mint a tavalyi, amely specialisan jó, elsőrendű volt. Az idén savanyu lesz a bor.

A nemesebb fajú, a rizling szőlő szüretelése későbbben lesz és így annak nagyobb lesz a cukortartalma, körülbelül 20—22 százalék. Ez tehát minőségileg kielégítő lesz.

Legkeresettebb és legkedveltebb a királyhalmi szőlők termése, utána a horgosi szőlőkből nyert must sorkozik és végül Ludas zárja be a sort, bár a horgosi és ludasi must minősége között kevés a különbség.

A kelebiai szőlők termése csaknem teljes mennyiségben bejön Surobitára, a kettős birtokosok ieszálítják a mustot, de ebből kevés eladás történik s a gazdák saját pincéikben helyezik el a bort. A kelebiai must cukortartalma 21—22 százalék, minőségileg kitünő.

Az óriási termés mellett természetesen nagy gondot okoz a hordókérdés is.

Borkereskedők nézete szerint nincs hordó-inség, még hordóhiányról se lehet beszélni. Pár hét előtt még nagy szükség volt hordókban, de most van elég. A Jágubank hordógyára teljesen kielégíti a hordószükségletet.

Ami a borkereskedelem helyzetéről illeti, ebben a kérdésben a borkereskedők körében az a nézet uralkodik, hogy a jövő évre, illetve a most következő üzleti időnyre nem lesz semmi forgalom, mert a vendéglősök, kocsmárosok közvetlen a termelőktől szerzik be szükségletüket és nem a kereskedőtől.

Az egyik borkereskedő tréfásan megjegyezte, hogy az idén annyira a bor, hogy házaihoz fognak vele.

Mint kizárómat említi meg végül azt a Verseceről ma érkezett hírt, hogy ott olyan rengeteg a borteremés és olyan nagy a hordóinség, hogy a mustot fél dinárral, két koronával reszegetik.

A Radics-párt disszidensei a parlamentben

Beograd, október 12. Hausler Károly képviselő, aki a közelmúltban kilépett Radics köztársasági parasztpártjából, Beogradba érkezett. Hausler részt vesz a parlament legközelebbi, október 17-iki ülésén, amikor a képviselői hűségüket is le fogja tenni. Ő lesz az első blokkista képviselő, aki részt vesz a parlament munkájában. Politikai körökben arra számítanak, hogy Hausler példáját rövidesen még néhányan követni fogják Radics elégedetlen hívei közül.

A tisztviselő-kérdés

Beograd, október 12. Trifkovic Marko törvényegységesítő miniszter ma délelőtt meglátogatta Pasics miniszterelnököt, akivel hosszabb ideig tanácskozott. A két államférfi első sorban a tisztviselő törvényjavaslat sorsáról tárgyalt, amelynek késedelmes tárgyalása az állami tisztviselők körében már végső elkeseredésre vezet. A parlament újabb elnapolása csak súlyosabbá fogja tenni a helyzetet, ezért a kormánynak már elege gondoskodni kell a tisztviselők valamelyes megnyugtatásáról.

Megint elnapolják a parlamentet

Beograd, október 12. A parlament október 17-én csak formális ülést fog tartani, az október huszadikáig ülésen pedig megint elnapolja magát a Ház egy hónapra. Hivatalosan az elnapolást azzal fogják magyarázni, hogy a bizottságoknak időt kell adni az előttük fekvő törvényjavaslatok letárgyalására. Az elnapolás valódi oka azonban az elintézetlen kormányválság, melynek lebonyolítását a működő parlament csak megnehezítené.

Beogradi sajtóhang a horvát főrekvésekről

Beograd, október 12. A »Vreme« feltűnést keltő vezércikk sorozatban foglalkozik a politikai helyzettel, melyekben kimutatja, hogy a beogradi pártok válsága tulajdonképpen a zagrebi politika győzelmét jelenti. Rámutat ezzel kapcsolatban arra a veszélyre, amellyel Radics politikai elveinek győzeleme járna. »Még ha le is mondana Radics a köztársaság követeléséről, marad a foederalis és Smoldaka autonómia követelése, nemcsak Horvátország, hanem a Vajdaság, Bosznia és Macedónia részére is. Ebből a szerb nép nem kér — írja a »Vreme«. Ha Horvátország autonómiájába bele is egyezne, sohasem tenné ezt Macedónia és Bosznia esetében. Nem pedig azért, mert ez nemcsak egy belső processzusra vezetne, amely súlyosabb bonyolódhata, sőt polgárháborúra is változhatna, hanem nemzetközi surlódásokra is, amelyek megint kérdésessé tehetnék mindazt, ami miatti patakokban folyt katonáink és hőseink vére Bregalnícán, Kajmakcsalán és Szurdulcán.

Felemelik az egyenes adókat

Beograd, október 12. A pénzügyminiszter az 1923—1924. évi költségvetési javaslatban az egyenes adók nagyarányú felemelését fogja javasolni. A felemelt adókból tartományok szerint a következő több jövedelmet várják: Szerbia 2,330,875 dinár, Horvátország 8,950,000 dinár, Vajdaság 5,385,000 dinár. Az egész összeg 16,665,875 dinárra rug.

Egységes marad a demokrata-párt

Megegyeztek Pribicevics és Davidovics — A helyzet azonban még mindig válságos

A demokrata párt főbizottsága és képviselőklubbja csütörtökön délelőtt 9 órakor folytatta tanácskozásait, minthogy Davidovics és csoportja a kiküldött bizottság határozati javaslatának pontosabb megfogalmazását és átdolgozását követelték. Már a korán összegyűlt képviselők hangulatából az ülés előtt konstataálni lehetett, hogy az előbbi napok feszültsége szinte teljesen felengedett. Az ülés lefolyása igazolta is ezt a várakozást és a politikai világ nagy meglepetésére a hosszú krízisből ismét egységesen és megbontathatatlannal került ki a már elparentált demokrata-párt.

Az ülés elején Jaksics Zsarkó dr. a vajdasági demokraták nevében kijelentette, hogy ők egyáltalában nem tűrhetik, hogy a rezolúció megint nyitott ajtókat hagyjon a klub további kríziseinek.

A felszólalás folytatán a rezolúció szövegét megváltoztatják és Krsztelj elnök felolvassa az új szöveget.

A rezolúció első pontja a horvát kérdéssről beszél és kifejti, hogy a párt közre akar működni a viszony megjavításában.

A második pont a párt bepolitikai irányelveit szögezi le, amelyek a vidovdani alkotmány szigorú betartásán alapulnak.

A harmadik pont teljesen új szöveget szentelt nyert és a főbizottság elnökének teljesen szabad kezét biztosítja a párt új politikai akciónak előkészítésére, a végleges döntéseket azonban a főbizottság és a képviselőklub fenntartják maguknak. A klub és a főbizottság konstataálja, hogy a párt egységét teljesen megóvták és pedig azért, mert az állam érdekei ezt így kívánják meg.

A rezolúció egyes pontjait külön-külön nagy lelkesedéssel egyhangulag szavazták meg.

Ezután Wilder Venceszlav képviselő állt fel szólásra és azt javasolta, hogy a gyűlés ne fogadjon el a párt elnökének, Davidovics Ljubának le-

mondását. Ezt a javaslatot is egyhangulag elfogadják, Davidovics el-tetése közben.

A gyűlés emelkedett hangulatban ért véget. Általában örömmel konstataálták, hogy a párt ingadozó egységét ismét szilárd alapra tudták állítani. A helyzet jellemzésére talán legjobban az a momentum szolgál, hogy a tegnap még ellenfélként szembenálló Pribicevics és Davidovics, Ribar és Krsztelj kíséretében együtt hagyták el a parlament épületét és mindannyian hazakísérték Davidovicsot.

Ha alaposan szemügyre vesszük a meghozott rezolúciót, megállapítható, hogy tulajdonképpen Davidovicsok álláspontja győzött, mert a határozat szinte szóról-szóra megegyezik a Davidovics-csoport tegnap számunkban ismertetett javaslatával. Elmaradt a zagrebi konferencia megbélyegzése és a horvát kérdés megoldását első feladatként sorolja fel a javaslat. Ez az eredmény annál meglepőbb, mert mint már jelentettük, az ülésen Pribicevics hívei számbeli többségben voltak.

A demokrata párt tehát együtt maradt, a politikai helyzet azonban enyel nem tisztázódott, inkább bizonyultabbá lett. A politikai közvélemény már leszámolt a demokratakkal és már kialakult elméletileg az az új koalíció is, amely az állandó válságnak véget vethetett volna. A zagrebi konferencia összehívói Davidovics demokratáival, Protics radikálisjaival, a földművespárt jobb szárnyával, klerikálisokkal, kmettistákkal, muzulmánokkal és a horvát blokk kevésbé intrazigens emelével együtt, ez lett volna a jogosulatlan orientáció új koalíciója. Ezt a gondolatot most hosszabb időre el kell temetni. A demokraták csütörtöki határozata Protics elveit a radikális megbontására illuzórikussá tették, ezek után talán nem is kezd meg akcióját.

Dolgozik az államtanács

Beograd, október 12. Az államtanács ma újabb ülést tartott, amelyen megtörtént a különböző szekciók megalakulása. Minden egyes szekciónak hat államtanácsos lett a tagja. Az egyes szekciók a mai napon azonnal meg is kezdték működésüket.

A macdoniai közállapotok

Beograd, október 12. A demokrata párt képviselőklubbja ma délután 4 órakor ülést tartott. Az ülés egyetlen tárgya a délszerbiai viszonyok megbeszélése volt. Az egyes képviselők élesen kritizálták a közigazgatási hatóságok működését.

A radikálisok válaszuon

Beograd, okt. 12. A radikális képviselő-klub délelőtti összehívott ülését az összegyűlt képviselők kis száma miatt nem lehetett megtartani, ezért délutánra halasztották. Az ülést délután 4 órakor meg is kezdték és a késő esti órákig tartott.

A »Pravda« mai számában azt a hírt közölte, hogy Protics Sztóján mindenáron el akart menni az ülésre, bár Pasics, Jovanovics Ljuba utján határozottan fel is kérte arra, hogy maradjon távol. Protics nem is jelent meg az ülésen. A »Bácsmegyei Napló« munkatársának alkalma volt beszélni Proticsnál, aki kijelentette, hogy sohasem volt szándékában a párt

mai ülésére elmenni, annál kevésbé, mert már a múlt évben kilépett a pártból. A »Pravda« cikke koholmány, Jovanovics Ljuba egyáltalán nem volt nála. Protics egyébként nem is kapott meghívást a mai ülésre.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a radikálisok határozatát, különösen azért, mert a demokraták megegyezése egészen más fordulatot adott a válságnak.

A radikálisok most választania kell a két következő lehetőség között: vagy továbbra is fentartják a koalíciót a demokratakkal és ez által elodázzák ugyan, de gyökeresen nem szüntetik meg a válságot, vagy pedig nyíltan amellett foglalnak állást, hogy a radikális-demokrata koalíciót meg kell szüntetni.

Protics távolléte a radikális pártból azt jelenti, hogy a pártban sem fejeződött be a szükséges evolúció.

Az udvar és György herceg

Beograd, október 12. A királyi család összes tagjai már Beogradba érkeztek, úgy hogy pár napon belül megtartják a korona tanácsot György herceg ügyében. A »Pravda« mértékadó személyiségtől arról értesül, hogy a királyfi ügyében fordulat állott be a koronatanács határozata olyan lesz, hogy a királyfi magatartása megváltoztatására fogja kérni. Ebből arra következtetnek, hogy a királyfi nem fogják a királyi családból mindörökké kizárni, hanem csak meghatározott időre.

Sándor király nem vesz részt a román koronázáson

Beograd, október 12. Szerdán, este 10 órakor az »Alexander« yacht Sándor király, Mária királyné és Pál herceg Turnseverinbe utaztak. Sándor király Turnseverinből visszatér Beogradba, Mária királyné pedig Pál herceggel együtt vasuton folytatja útját Bukarest felé, hogy részt vegyen apja megkoronázásán. A beogradi udvart a koronázáson Pál herceg fogja képviselni.

Politika egy temetés körül

Beograd, október 12. Pacsu Laza volt pénzügyminiszter exhumált hamvait, mint tegnap jelentettük, szerdán temették el Beogradban. A »Politika« mai számában rámutat arra az érdekes körülményre, hogy a temetésen egyetlen demokratapárti miniszter sem jelent meg, sőt Protics Sztóján is távol maradt.

Bulgária önkormányzatot követel Tráciá részére

Beograd, okt. 12. Atalov bulgár külügyminiszter jegyzéket intézett a nagyhatalmakhoz, amelyben Bulgária nevében autonómiát követel Tráciában a népszövetség védelme alatt. Azt kívánja tovább, hogy a menekülteket szállítsák vissza Tráciába és a Manca-vonalon semleges zónát alapítsanak meg.

Albánia köztársaság lett.

Beograd, október 12. Az albán parlament legutóbbi ülésén döntött az ország államformájáról és Albániát egyhangulag köztársaságnak kiáltották ki. Pronkonulnak Ahmed Beyt választották meg.

Angol hang a németek mellett

London, október 12. Bradbury azt indítványozta a kormányának, hogy Németországot a készfizetés kötelezettsége alól a jövő év végéig mentse fel. Az a kívánja továbbá, hogy a garanciális bizottság vétőjogot kapjon, hogy ellenőrizhesse a német állami kiadásokat és megakadályozza a papírpénz kibocsátását. Barthou kijelentette, hogy nem azért lett Dubois utódja, hogy kényszerrendszabályokat ajánljon, hanem hogy a felmerülő kérdéseket *békülékenységgel és pártatlanul* felülvizsgálja és ilyen szellemben határozzon is. A jövőteli bizottságnak mihamarabb össze kell ülnie, hogy Németország pénzügyi helyzetét megvitassa.

A fascisták ultimátuma az olasz kormányhoz

Róma, október 12. A fascista sajtóroda megcáfolja azt a hírt, hogy a fascisták és a kormány között a választásokra vonatkozólag megegyezés jött volna létre. A kormány a *fascisták ultimátumára* elhatározta, hogy a *kamarát feloszlatja* és az új kamara elé terjeszti a választási reformot. A katolikus néppárt kijelentette, hogy a *kormányának kötelessége a fascistákkal szembeszállni és az alkotmányt megvédeni*. Ha a kormány ezt a kötelességet nem teljesíti, úgy *hazárulásért felelősségre vonható*.

Amerika nem ad kölcsönt a fegyverkezésekre

Washington, október 11. A Fehér Ház nyilatkozatot juttatott az amerikai sajtóhoz. A nyilatkozat szerint az Egyesült Államok kormánya nagy vétket követne el az egész civilizált világgal szemben, ha lehetővé tenné, hogy Amerika pénzével újabb hadikészülődéseket hajthassanak végre az európai államok. A washingtoni kormány tehát *ellenkez minden olyan kölcsönt, amely a hadsereg fejlesztését célozza*.

Az angóraiak megátkozták a szultánt

Konstantinápoly, október 12. Az angórai nemzetgyűlés küldetésével Brüsszában Ozmán szultán sirjánál ünnepélyes átkot mondott a szultánra, aki Törökországot elárulta.

Bud János lesz az új magyar közlelémezési miniszter

Budapest, október 12. Befezezett tényleg mondják. Egy a közlelémezési miniszterium vezetésében már hosszabb ideje mutatkozó válság megszűnt és hogy dr. Bud János, a miniszterium eddigi államtitkára lesz az új közlelémezési miniszter. Férfi Béla, az eddigi közlelémezési miniszter egyelőre nem vállal semmiféle megbízatást.

Németországban is korlátozzák a devizaforgalmat

Berlin, október 12. A márka mértékellenes árzuhanása nagy gondot okoz a birodalmi kormányoknak. A szakminisztériumok javaslatokat dolgoztak ki, amelyeket a minisztériumcsanak tegnap hosszasan tárgyalt és egyhangú határozattal abban állapodott meg, hogy véget kell vetni a külföldi fizetési eszközökkel üzött spekulációnak s e végből a kormány felkéri a birodalmi elnököket, hogy hadaképtalanul becsásson ki egy szükségesrendeletet.

Csütörtökön elkészült a szükségesrendelet, de szövegét a legszigorúbban titkolják.

Egy részlet azonban máris köztudomásra jutott, nevezetesen az, hogy egyesgyedül a külkereskedelmi hivatal utján lehet majd idegen devizákat vásárolni és kizárólag nyersanyagok bevezetésére.

A magyar ellenzék kormánybuktató akciója

Budapest, október 12. Az egységes párt szerda esti összejövetelén zajos tüntetéssel rendezett Bethlen István gróf miniszterelnök mellett, amidőn a miniszterelnök felszólalása keretében kitért a kormány lemondásáról terjesztett hírekre. A miniszterelnök kijelentette, hogy *teljesen távol áll tőle lemondási tervekkel foglalkozni*, addig, amíg érzi, hogy az egységes párt és a parlament többsége bizalommal veszi körül. Az egységes párt értekezletén ugyszólván kizárólag gazdasági természetű kérdéseket vitattak meg s a keresztény koncentrációs mozgalom ügyébe szóba sem került. *Ulain Ferenc* folytatta tervszerű kampányát. *Kállay Tibor* pénzügyminiszter ellen, de a

párt tagjai ezt az alkalmat is arra használták föl, hogy a pénzügyminisztert további támogatásukról biztosították.

Az ellenzék körében nagy visszahatást keltett a miniszterelnöknek a gyűlésen tett nyilatkozata, hogy a gazdasági bizottság ülésén az ellenzék egy olyan gondolatot sem vetett fel, amely komolyabban érezhetővé volna hatását a drágaság enyhítésére és hogy a Ház összehívására irányuló akció folyamán politikai célokra akarják kiaknázni a drágaságot.

Az *ellenzéki pártszövetség kiáltványát fog kibocsátani*, amely vasárnap jelenik meg. A kiáltvány szövegét a csütörtöki megbeszélésen állapították meg.

Olaszország szembekerül a nagyhatalmakkal az Égei-szigetek miatt**November 15-ikén lesz Szkutariban a békekonferencia**

A mudániai megegyezés után, és amelyen elismult az angol-török és angol-francia ellentét, most *újabb súlyos komplikáció áll be a keleti probléma miatt*. A legújabb bonyodalom *Olaszország és a többi nagyhatalmak, különösen Anglia között támadt az Égei-tenger szigetei miatt*. Az angol kormány egyáltalában nem szándékozik honorálni Olaszország igényeit, melyeket igazságtalanoknak tart.

Olaszország e kérdésben legutóbb felhivatalos nyilatkozatot tett közlé, melyben hangsúlyozta, hogy a *szigeteket a világháború elején kötött londoni egyezményben Itáliának ígérték*, amiért a háborúba az antant oldalán beavatkozik. Olasz részről azt állítják, hogy Angolország most az ő jogos igényeinek érvényesítése ellen csupán azért foglal állást, mivel *hatalmi pozícióit a Középtengeren még jobban ki akarja építeni* és attól tart, hogy Olaszország helyzete e szigetek birtoka által a Középtenger mentén erősbödik és ezzel az angol tulsulyt veszélyezteti.

Párisi jelentés szerint francia kormánykörök sem az olasz, sem pedig az angol álláspontot nem teszik magukévá, hanem a *törököknék akarják juttatni a szigetek uralmát*. Olasz

hivatalos körök szerint a *Mudániai elhatározott békekonferencia november 15-én Szkutariban ül össze*.

Kétséges azonban, hogy a görög csapatokat együtt lehet-e majd tartani, mert ezek a csapatok *inkább fosztogatásra készülődnek* mint Kiszásziában tették. A bolgár, örmény és török lakosság tömegesen menekül. Ugyanacsak menekülnek a *görög lakosok* is, akik viszont a török csapatok garázdálkodásától tartanak.

Párisban befejezett tényleg tartják, hogy *Szovjet-Oroszország a békekonferencián résztvesz*. Az angol orosz delegátus ebben a kérdésben igen erőlyesen lép fel. *Az angol kormány a jelek szerint teljes nyomatékkal ragaszkodik jogi Oroszország részvételéhez*. Párisi politikai körökben is az a felfogás, hogy *Oroszország kizárása a konferenciáról az orosz-török szerződés megszűnését jelentené* és a helyzetet sokkal jobban bonyolítaná mintha az oroszokat valamilyen formában a békekonferencia tanácskozásába bevonják.

A francia lapok rigai jelentése szerint a kemalisták és az orosz szovjet megbízottak a napokban külön katonai egyezményt kötöttek egymással Berlinben.

Egy gyilkos halálos balesete

Debrecen, október 12. Wolosinyovszki Ferenc napszámos egy hajduudorogi koresmában zsebkésével szíven szúrta Kis József csendőrt. A gyilkos elmenekült, de a csendőrok Dorog község határában elfogták és székéren megvasalva Dorogra akarták vinni. A lovak azonban megbokrosodtak és a szekeret elragadták. A köcsi felfordult, a rajta állók kiestek. A gyilkos, mivel egyik karja a szekérhez volt láncolva, a szeker alá került, amely összezúzta. A gyilkos olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy rövidesen meghalt.

Bányászsztrájk Pécsen

Pécs, október 12. A Dumahajózási Társaság Pécs mellett bányatelepe részleges sztrájkmozgalom keletkezett. A munkamegszűntetés tulajdonképpen oka személyi sérelem. A munkások ugyanis bérmozgalmat indítottak és kívánságaikat memorandum tárgyalására az igazgatóság határnapot tűzött ki. A tanácskozássra meghívta a bányamunkások képviselőit. A munkások kijelentették, hogy a Bányamunkás Szövetség képviselőjének, *Peyer Károlynak* a meghívását kívánják, mielőtt az érdemleges tárgyalás megkezdődne. Az igazgatóság ezt a kívánságot *nem teljesítette, mire a munkások egy része sztrájkba lépett*.

Palesztina főkörmányzójának beiktatása

London, október 12. Minthogy Anglia hivatalosan is átvette a Palesztina fölött való uralmat, szükségesé vált, hogy a főkörmányzót ismét hivatalára iktassák. Ez a beiktatás most vilt Jeruzsálemben az Olajhegyen lévő kormányzósi palotában. Az összes főhivatalnokok és katonai méltóságok képviseltették magukat a ceremónián. Ott volt Allenby lord, a híres hadvezér, aki Palesztinát elfoglalta, továbbá Abdullah Emir, aki Kelet-Jordániának a szuverénje. Mindenekelőtt felolvasták az angol király kéziratát.

— Ezemmel megparancsoljuk, — így hangzik többek között a kézirat — hogy Herbert Samuel főkörmányzóznak Palesztina minden lakosa, hivatalnokai és katonája feltétlenül engedelmessédjék. Rendeletének szó nélkül vesse alá mindenki magát!

A kéziratot V. György angol király és Winton Churchill gyarmatügyi miniszter írták alá. A kéziratot ezután arabs és héber nyelvre fordították le. Amikor ez is megtörtént, Samuel főkörmányzó letette az esküt. Minthogy a főkörmányzó zsidó vallású, az esketési ceremóniánál a biblia volt az asztalon. A legidősebb bíró vette ki az esküt, mialatt kezét a biblián tartotta.

A főkörmányzó ezután ünnepi beszédben méltatta a nap jelentőségét.

Árdrágításért eljárást indítottak**tizenégy piaci mészáros ellen**

A suboticei rendőrség csütörtökön megkezdte a harcot az árdrágítók ellen és már az első nap *valamennyi piaci mészáros ellen, ahol a rendőrség vizsgálatot tartott, megindították árdrágítás és lánckereskedés miatt az eljárást*.

Csütörtökön reggel *Tillinger György* főkapitány-helyettes és *Vukics Franjo* iparügyi rendőrkapitány, több detektívvél és rendőrral vizsgálatot tartottak a huspicanon. Megállapították, hogy az árusítók, akiknek árait felülvizsgálták, a megengedettnél magasabb árakat számítanak és bevételtől az árusított cikkekért, husért, zsírrért, szalonáért, *magasabb árat számítanak*, mint amennyit az áriező táblakon feltüntetnek. Megállapították, hogy *ötvenszázaléknál is többre* nyert az árusítók haszna, úgy, hogy jövedelmük egy-egy levágot szarvasmarhá, vagy sertés után *800 1000 dinárt* tesz ki, ami meghaladja a tiszteséges kereskedő hasznát mértékét. A rendőrség mind a tizenégy mészárosnál konstatalta a *lánckereskedelmet* is, mert annak dacára, hogy valamennyiöknek van állatszúrás engedélyük, nem a saját maguk által feldolgozott húst és zsírt árusították, hanem összevásárolták a magánosok fölösleges készleteit és ezt a megengedettnél nagyobb hasznon mellett árusították a piacon.

Az árdrágítási kihágást a rendőrség a következő piaci mészárosoknál állapította meg: *Csik Ferenc, Pécs Balázs, Molnár-Megyeri Antal, Zöldi Menyhért, özv. Pavlovics Péterné, Dulics Péter, Csovicics Mária, Saresev Antonia, Zidarevics Eszter, Tumbász Mária, Miskolczy Frzsebet, Januskó Terézia, özv. Limperger Mihályné, Berkes Matild*.

A kihágás megállapítása után a rendőrség valamennyit árukészletét, — körülbelül husz métermázsá szírt, — és hentesárát, — lefoglalta és az ügyet áttette a bírósághoz, amely, mint árdrágítási bíróság, pénteken délelőtt fogja tárgyalni az árdrágítók ügyét.

Háromszáz munkás sztrájkol a Ferrum-gyárban**Két munkás elbocsátása miatt valamennyi munkás elhagyta a gyárat**

Subotica legnagyobb ipartelepén, az egyre nagyobb fejlődésnek induló Ferrum-gyárban szerdán két munkás elbocsátása miatt szerdán a gyár valamennyi munkása abbahagyta a munkát.

Még a mult hét szerdáján a Ferrum-gyár munkássága memorandumot terjesztett be az igazgatóságának, amelyben a bizalmiférfi-rendszert elismerését, a szakszervezeti munkásokhozvetés elfogadását és azt követelték, hogy a gyár a jövőben csakis szervezett munkásokat alkalmazhat. A memorandumot az igazgatóság elfogadta és pénteken aláírva átadta a munkásszervezet vezetőségének.

Szombaton a gyár a famegmunkások közül *két munkást elbocsátott*. Mivel ez a két munkás résztvett a memorandum ügyében az igazgatósággal folytatott tárgyalásokon, a munkásság azt követelte, hogy *a mozgalom miatt*, mint a munkások bizalmiembereit, bocsátották el őket. Ezért a gyár munkásai azt kívánták, hogy az igazgatóság vegye vissza a két asztalos, amire azonban a gyár vezetősége nem volt hajlandó. A munkások emiatt szolidaritást váltaltak az elbocsátottakkal és a fa-

megmunkáló-telep munkásai *hétlőn*, a vas- és fém munkások pedig a folyamatosan levő öntési munkálatok befejezése után *szerdán abbahagyják a munkát*. A munkabeszámítás nem sztrájk, hanem *végleges kilépés formájában történt*. Szerdán a gyárnak valamennyi, mintegy *háromszáz munkása* távol maradt munkahelyétől, csupán a tanoncok jelentek meg a gyárban. Az igazgatóság kérésére a *rendőrség elrendelte a gyártelep rendőri őrzését*.

A munkásszervezetek és az igazgatóság között az ellentétet igen élesek, minthogy a gyár igazgatósága a munkások állítása szerint összenem akarja a munkáslétszámot és ragaszkodik ahhoz, hogy csak azokat a munkásokat vegye vissza, akiket erre ő maga alkalmasaknak tart. Míg a munkásság csak úgy hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni és újból munkába állni, ha a gyár az eddigi feltételek mellett valamennyi eddigi munkást, — a szombatot elbocsátott két asztalossal együtt, — ismét felveszi.

Mivel az elvi kérdésben felmerült ellentétek emyire kiélesedtek, nincsen egyelőre kilátás arra, hogy a munka a gyárban ismét meginduljon, amél kevésbé, mert a munkásszervezetek a gyár a szervezett munkások részéről *kimondták a munka-bojkottot*.

Az új színházi szezon küszöbén

Befejeződtek az előkészületek

Dimulovics Radivoj sarajevói színház igazgatójának a szubotocai színügyi bizottsággal történt megállapodása alapján — amint már megírtuk — november 1-én megkezdik Szubotocán a szerb színház működését. Az igazgatóság most prospektust bocsátott ki, melyben közli a társulat tagjainak neveit és a műsört, ezenkívül azoknak a művészeknek a neveit akik vendég szerepet fognak a szubotocai színházban. A megegyezés értelmében az igazgatóság minden este köteles a többi színházakból egy-egy nevesebb színészt vendég szerepeltetni. A névsoron a beogradi, zagrebi ljubljani, osijek-i, novisadi és sarajevói színházak több ismert művésze szerepel.

Az előadásra kerülő darabok legnagyobb részét népszínművek és drámák. A repertoáron szerepel a szerb írók művei közül *Vojnovics Napraforgó kisasszony*, *Lázár feltámadása*, *Kosor*; A szenvedély tüze és az asszony. *Senoa*; *Diogenes* és az aranyműves aranya, más iróktól: *Tolsztoj*; *Kreutzer szonáta*, *Andrejev*; Az élet napjai, *Arčubasev*; *Féltékenység*, *Gorki*; A fenéken. *Ibsen*; *Nóra*, *Kisértek*, stb. A magyar írók közül *Molnár Ferenc Ódóg* e szerepel a műsoron. Az operák közül *Tosca*t igéri a repertoár.

A szubotocai társulat állandó tagjai a következők lesznek:

Igazgató: *Dimulovics Radivoj*; *Nótások*: *Rajcovic* Kosara drámai hősszerelmes, *Krizs Marzenka* szüzbétt, *Markovics Danica* drámai anya, *Jovanova Vidana*, *Jovanovics Ljubica* komika, *Crnogorovic* Zora, *Kriszics Ljubica* és *Gruiceva Xenia* drámai színésznők. *Férjak*: *Haritovics Jovan* komikus, *Rajcovic Milos* intrikus, *Krizs Antur* operett énekes, tenorista, *Matijevics Robert* hő- és jellemzés, *Sztemojevics Szima* ko-

mikus, *Gyorgyevics Branko* hősszerelmes, *Zsivanovics Milivoj* bonvivant, *Biro Blagoje* jellemszínész, *Karmester*: *Peħacek Cyril*. A társulatnak 22 állandó tagja lesz.

Még nem döntöttek afelől, hogy a szezon melyik darabbal fogják megkezdni. Ugyszintén nem állapították meg még a helyáratat sem, csupán a bérletek ára van meghatározva. A bérletjegyek ára a következő: I—III. sor A) bérlet 216 dinár, B) bérlet 189 dinár; IV—VII. sor, A) bérlet 192 dinár, B) bérlet 168 dinár; VIII—X. sor, A) bérlet 168 dinár, B) bérlet 144 dinár; XI—XII. sor, A) bérlet 144 dinár, B) bérlet 126 dinár. Erkelés, oldalülés A) bérlet

96 dinár, B) bérlet 71 dinár. B) bérletre csak az állami és városi tisztviselők, diákok és katonatisztok tarthatnak igényt. Minden darab kétszer kerül előadásra, — az első előadás az A) bérlet, a második előadás az B) bérlet számára.

Subotocán a színház társulat hetenként négyszer — vasárnap és három hétköznapon — tart előadást. A hétköznapokat még nem állapították meg. A szabadon maradó három hétköznapon a társulat Somborban fog játszani. A sombori színészezőn kezdete meg bizonytalan, minthogy az ottani színügyi bizottsággal még nincs végleges megállapodása az igazgatóságnak.

HIREK

Keserű óda a télkabáthoz

Mi voltál azelőtt, nem is olyan régen, egy hét-nyolc év előtt, ami apró örömmel és apró bánattal simára kikövezett, zaitalan, izgalommentes, gondmentes életünkben? Jelentéktelen, szóra sem érdemes epizód, magától értetődő, természetes banditás, amely nem okozott sem örömet, sem bánatot, legfeljebb egy kis bosszúságot akkor, ha a barátunk télkabátja szebb volt, drágább volt, mint a miénk.

Ilyenkor, mikor előlőpözködtél az ősz, a részletfizetésre lelkesen várakozó szabónk illő tisztességűddal bekopogtatott a rekvirálástól származó lakásunk, a panaszos sóhajoktól mentes hivatalunk ajtaján és a félig kész új télkabáttal a karjád alázatosan jelentette:

— Ne tessék haragudni, hogy rendelés nélkül megcsináltam, de a tavalyi már nem divatos. Igen, így jöttél elémbe minden évben, pont szűrt után, pont halottak napja előtt egykor lenézett, bagatell számba vejt, hamar megunt szezon — alkalmazottunk, Télkabát, hogy néhány egészen furcsa, egészen megalomlódtató szeszű múltval legfeljebb szeszű szarnokunk, ijeszű rémünk valék beléd.

Be megváltoztál! Nem ismerünk rád. Engedelmes alázatos szolgánk voltál, boldog voltál, ha finyas tetszésűnk sikerült nagynehezen elnyerned. Több időt töltöttél a zálogházban, mint a ruháskezdényben. Nem is volt jó nyáron, meg tavasszal rád nézni, mert a buta tette jutattad eszünkbe, amikor nem levest könnyen, lengén, változatosan öltözködni...

Most pedig: utólréhetetlen boldogság vagy. Férfiszerelem tárgya. Atom és gyönyörűség. Csádok talpköve. Hibízomány. Csuda, hogy még nem tekkönyveznek Téged. Részvényársaságot kell alapítani ma-holnap, hogy megszerezhessünk Téged. Be kell törnie az embernek Erdet, ki kell mennie az országra furkósbottal, hogy leuthessen valakit Erdet...

* *

— **Külföldi fejedelmi személyek Szubotocán.** Csütörtök éjjel a Simplicon-expresszen fejedelmi utasok haladtak át a szubotocai állomáson. A vonaton utazott Alfonso spanyol infáns és felesége, Beatrix hercegné, az udeinei herceg, a yorbi herceg, valamint a konstantinápolyi patriarcha megbízásából Germanoch érsek. Az előkelő társaság a román király koronázására utazott.

— **Tárgyalások az utcai villanyvilágításról.** A városi tanács szerdai rendes és csütörtöki rendkívüli ülésén többek között ismételtén foglalkozott a gázipar kérdéssel és megállapították, hogy a gyár nem felel meg hivatalának, mert a rossz utcai világítás mellett igen nagy gázmennyiség megy már a gyárban veszendőbe. Ezért a városi tanácsnak az a terve, hogy végleg megszünteti a gázipar üzemet és megvalósítja azt a régebbi tervét, hogy az utcákon mindenütt a villanyvilágítást vezeti be. Ez a kérdés annál aktuálisabb, mert a sándori villamostelep kiegészítésével kapcsolatban a villanytelep hajlandó megvalósítani az utcai világítás felszerelését is. Es csütörtökön délelőtt *Bastellica* Jean villanygyári igazgató és *Sebestha*, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatója — aki a villanytelep kölcsöne miatt Szubotocán tartózkodott — felkereste *Tabakovics* Miklós polgármestert, akivel a világítás és a sándori vonal kérdéséről tárgyaltak. *Sebestha* igazgató

csütörtökön tovább utazott Zagrebba, hogy az ottani pénztintézetekkel a pénzügyi kérdésekről tárgyaljon. Mint értesülünk, a tárgyalások olyan előrehaladt stádiumban vannak, hogy az utcai világítás ügye is hamarosan megvalósításra kerül.

— **A becskeréki magyarnyelvi gimnázium ügye** Beccskeréki jelentik: A közoktatásügyi miniszter tudvalevőleg a becskeréki magyar nyelvű gimnázium ügyében legújabbán elrendelte, hogy a szülők kérvényt nyújtsanak be a polgármesterhez, amelyben mint nemzetiségek kériék gyermekeik felvételét a gimnáziumba. Összesen 115 kérvény érkezett be. Ezek a következők: osztálanak meg: a III. osztályba jelentkezett 33 tanuló, ebből 25-öt vettek magyarnak, a többi német és zsidó, a IV-ik osztályba jelentkezett 36, ebből 26 magyar a többi német és zsidó, az V-ik osztályba 25 tanuló jelentkezett, ebből 13 magyar a többi zsidó és német. A VI. és VII. osztályba is hasonló arányban történt a jelentkezés. A kérvényeket most a közok-

— **A szerdai butorgyári tűz.** Megírtuk, hogy szerdán este tűz pusztított a Kaics és Czigler-féle butorgyárban, a Bene Szudarevics-utca 4-ik szám alatti házban, amely Hütter Gyula tulajdonát képezi. A csütörtökön délelőtt megejtett tűzvizsgálat megállapította, hogy a tűzet szabálytalan építkezés okozta. A kár, amit a ház tulajdonos szenvedett a tető legéce által, százezer korona. A Kaics-cég kára 20—30 ezer koronát tesz ki,

— **Novisad város és a strandfürdő.** Novisad város tisztviselői közül többen mandátumot vállaltak az ottani strandfürdő r.-t. igazgatóságában. Emiatt az egyik novisadi lap támadást intézett a városi hatóság ellen s a tisztviselői állással összeférhetetlennek mondta azt, hogy a városi tisztviselői olyan vállalatok igazgatóságában foglaljanak helyet, amelyet nekik kellene ellenőrizni. Ma megérkezett Novisadra a belügyminiszter leirata, amely alkalomságban megtiltja a városi tisztviselőnek, hogy ipari és kereskedelmi vállalatok igazgatóságában résztvegyenek. A novisadi tisztviselőknek tehát a strandfürdő direktórából is ki kell válniuk.

— **A lovasdivízió önkénteseinek bálja.** Október hó 14-én tartják meg, este fél kilenc órai kezdettel a szezon egyik legjobbnak ígérkező mulatságát, a lovasdivízió önkénteseinek bálját. A táncot megelőzően névös hangverseny fogja a közönséget szórakoztatni, amely nemzetiségi különbség nélkül vesznek részt a lovasönkéntesek. A rendező-bizottság élén *Dodics* alezredes és *Acsmovic* őrnagy állanak, ami garancia arra nézve, hogy a műsor és a bál stílusosan lesz rendezve. A tiszta jövődelmet a hadi övezetek és árvaik járvára fordítják. Jegyek elővételben a *Jedinstvo* könyvkereskedésben kaphatók.

— **Sikkasztó vámtiszt.** Novisadról jelentik: *Vrbica* Lázár novisadi vámtiszt tizenhat ezer dinár hivatalos pénzt elcsikkasztott. A rendőrség a magáról megfélekedezett tisztviselőt letartóztatta.

— **Szaporiták a becskeréki városi tanácsosi állásokat.** Beccskeréki jelentik: A városi tanács csütörtökön tartott ülésében elhatározta, hogy két új tanácsosi állást szervez és pedig pénzügyi és gazdasági tanácsosi állást. Eddig három tanácsosi állás volt a városnál, most öt lesz. Ugyancsak elhatározta a tanácsülés, hogy a villamos művek tisztviselőit, akik eddig nem tartoztak a városi tisztviselők státuszába, besorozzák a városi tisztviselők körébe.

— **A villamos és a kis fekete bárány.** Csütörtökön este hét és nyolc óra között a 62-es számú villamos kocsi erősen sietett *Palics* felől Szubotocára. A borus, esős időben mely sötétségben nyult el a pálya a sebesen robogó kocsi előtt. Radonovic fölött robogott a villamos, amidőn az *Glesen* figyelő kocsivezető közvetlen a kocsi előtt észrevett egy kis fekete bárányt. Rögtön fékezett, de azt nem tudta már megakadályozni, hogy a kocsi eleje a kis bárányt el ne üsse. Amikor aztán a villamos megállott, a kis fekete bárány ott feküdt élettelenül a sínek mentén, a hasán szakított kis sebbel. A kocsivezető és a kalauz ölbekapták a villamos szerencsétlenség ártatlan kis áldozatát, behozták a villamostelepre, nehogy a pályamentés, az országoton, széttépjék a kutyák.

(*) **Figyelem!** Megérkezett a legújabb házrisz és bécsi női kalapmodellek Beer Bözsi kalapszalagnyára. Szubotica, Dušanava-utca, kaszinó-épület. — Kalapalkalítások jutányosan és pontosan eszközölhetek. 6196

— **Összedült az apatini sörgyár raktára.** Ilyen cím alatt hírt adtunk arról a szerencsétlenségről, amely a vármegye egyik legtekintélyesebb ipartelepén, az Apatini Sörgyárban történt, ahol egyik raktárépület összeomlott. Mint Apatinból közlik, nem az új sörgyári épület közel omlott össze valamelyik, hanem a 25 év előtt épült régi magtár padlása szakadt be egy korhadt oszlop elmozdítása következtében. A baleset a gyár üzemében természetszerűleg nem okozott semmi zavart, a helyreállítási munkálatokat már be is fejezték.

— Véget ért a novisadi szabósztrájk. A novisadi szabómunkások két hetes sztrájkja ma véget ért. A munkások követeléseinek egy részét teljesítették, az órabért 36 koronában állapították meg. A sztrájk úgy szűnt meg, hogy az egyik novisadi szabócég a munkaadók szövetsége megkötésével teljesítette a munkások követelését, mire a többi munkaadó is teljesítette a követeléseket.

— A novisadi országos mintavásár. Novisadról jelentik: A novisadi országos mintavásár ügyében a novisadi polgármesternél értekezlet volt, amelyen részt vett a kereskedelmi és iparkamara kiküldött, a kereskedelmi egyesület kiküldöttje, valamint Sápics Jován tanácsos is. A mintavásár helyéről folyt a tanácskozás és abban állapodtak meg, hogy a *Lövődy*, amely igen nagy kiterjedésű, mérnökkel megvizsgáltatják, hogy megfelel-e a kiállítás céljaira. Ha igen, úgy valószínűleg itt fogják az országos mintavásárt megtartani.

(*) I. M. Ovadia beográdi ügyvéd. telefon 1548. Kraljica Milana 9, az udvarban. Intervallum minden ügyben a hatóságoknál. Levelez szerbül, magyarul. 3748

(*) A legzöltebb és legelőbb világrégi Landovic (dinár Bačka) vendéglőjében. Csak 2 dinár.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félelemlen, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmasan használat, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudrok, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkendőcsök stb. 280f

Árverési hirdetés.

Közhirre teszem, hogy Mandl és Rosenzweig novisadi kereskedő cég kárára és veszélyére 450 métermázsá száraz, egészséges, rostált, morzsolt ótengeri készpénzfizetés ellenében dr. Milodunovits Radivoj kir. közigyőző közbenjöttével

1922. évi okt. hó 17-én d. e. 10 órakor a staramoravica hatáiban levő birtokom, ahol a tengeri raktározva van, nyilvános árverésen, a legtöbbet ígérőnek ítélem adni. Az eladásra kerülő tengerből 350 métermázsát tartozom az anyzabandl, 100 métermázsát a staramoravica állomáson vagyonba rakni. Vagyonokról a vevő köteles gondoskodni és a rifusa-berezendés költségeit, nemkülönben az illetéket viselni.

Bővebbet a közlegyzőnél vagy dr. Fischer Jákó és dr. Kalmár Elemér ügyvédek irodájában.

SPORT

A vasárnapi mérkőzések. Vasárnap délután két bajnoki mérkőzés fog lefolyni a subotica Sand-pályán. Felkeltőkor a subotica Sport és a Konkordia, negyed ókor a Sand és Sloga mérkőzik. Különösen érdekesek izgerkezik a Zs. A. K. és a Bácska vasárnapi barátságos mérkőzése, amelyen a vasutas csapatban először játszik Száraz, a jugoszláv válogatott csapat volt balszélsője, aki most lépett át a novisadi O. S. K. V.-ből a Zs. A. K.-ba. — Somborban a Sombori Sport és az Amatőr tart bajnoki meccset.

Vajdasági alszövetséget létesítenek Novisadon. Novisadról jelentik: Novisadon sportkörökben élénk mozgalom indult meg, hogy vajdasági alszövetséget létesítsenek. Elhatározták illetékes sportkörök, hogy az összes bácskai és bánsági egyesületeket meghívják a jövő hó elején Novisadon tartandó értekezletre. Az értekezlet célja az lesz, hogy a vajdasági alszövetség székhelyét és annak tagozódásait megállapítsák. Novisadon már azzal a kérelemmel fordultak a zágrebi főszövetséghez, hogy ismerje el a vajdasági alszövetség megalakulását és engedélyezze működését a legközelebbi főszövetségi közgyűlés megtartásáig.

APETITORIUM

a legkíméletesebb izi étvágy- és gyomorjavító. Kapható egyedül

PINTÉR FERENC
Szt. József gyógyszerüzében
a nagy emporium mellett.

(*) Dr. Kosztolányi Árpád orvos rend. Vilsonova-utca 34. szám alatt (a jog-iskola mellett) csecsemő- és gyermekgyógyászati ambuláns. 8-10 óráig, bér- és nem-béreteknek délután 3-6 óráig. (Salvarsan-oltások vérbetegségeknél.) 0900

TŐZSDE

A novisadi tőzsde. A tőzsdéi árákban nem volt lényeges változás. Buzában és ótengeriben kötés nem történt, csöves tengeri 167,50, zab 250, bab 307,50, liszt 0-ás 490, főzöliszt 462,50.

Zürich, október 12. Zárlat. Berlin 0.22. Holland 208.40. Newyork 536. London 23.79. Páris 40.60. Milánó 22.90. Prága 18.15. Budapest 0.21.75. Zagreb 205.50. Varsó 0.055. Bécs 0.0070. Bélyegzett 0.0078.

Budapest, október 12. Zárlat: London 277.50—280.50. Páris 450—482. Newyork 63. Geni 1180—1190. Milánó 370—374. Prága 222.50—225.50. Berlin 0086—0090. Budapest 2.48—2.52.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Az ipartelepünkön kifórt tüvész asztalos műhelyünk nem puszította el, üzemünket némi fennakadással az eddigi keretek között tovább folytatjuk és a felvett megrendeléseket lehetőleg a kikötött időre leszállítjuk.

Tisztelettel
Czigler Káics és Társa
műbutorgár.

Figyelmeztetés.

A Czigler és Kaics cégnél előfordult tüzeset alkalmából felkérjük mélyen tisztelt ügyfeleinket, hogy tűzbiztosítási kötvényeiket átvizsgálai s azokat a mai értékviszonyoknak megfelelően — saját érdeklükben — felemelni sziveskedjenek.

A legnagyobb készséggel adunk személyesen vagy telefonon felvilágosítást.

Rossija-Foncière

biztosító és viszontbiztosító társaság
fiókgazgatósága.
(Hitelbank palota. — Telefon 350.)

Köszönet nyilvánítás.

Kötelességünknek tartjuk az ipartelepünkön puszított tüzeset alkalmával közreműködött tűzoltóságunk, rendőrségnek, katonaságnak, munkásainknak, jóakaróinknak önfeláldozó közreműködésükért hálás köszönetünket kifejezni.

Teljes tisztelettel
Czigler Káics és Társa

Somborból eltávozva, jó ismerőseimtől és barátaitól az idő rövidsége miatt ezúton vehetek búcsút. Kérem tartsanak meg jó emléklükben.
Sombor, 1922. október 12.

Heuduschka Adolf

Árverési hirdetés.

„Hangya” fogyasztási szövetkezet Oroszlamoson (Bánát) nyilvános árverésén, főbb évi haszonbérletbe fogja adni vegyeskereskedési üzletét. Az üzlet a szövetkezet helyiségében van, amely a községhez a mellett fekszik.

Az árverés meg fog tartani folyó évi október hó 22-én délután 3 órakor.

Részletes felvilágosítást ad az igazgatóság.
Oroszlamos, 1922. október 7.

Milan Vajdić
elnök.

Boroshordók

ujak, különféle nagyságban kaphatók, literenként 4—5 koronáért, amíg a készlet tart.

Augsburger Imre Subotica 7306
Ciril i Mečd trg 7. (Csirke-piac, sarok.)

GILETTE

és mindenmü önbortólvó késeket felelősség mellett a legújabb rendszerü motorikus üzemre berendezett gépen egy dinárért azonnal ujja köszörölök.

DEUTSCH IZIDOR OPTIKUS SUBOTICA.
Videki rendelőimtekérem a késeiket ajánlott levőben beküldeni

Mielott a

vasuti forgalmat lezárják

fedezze szükségletét tüzfában

COMMERCIA D. D.-nél SUBOTICA.

Humanik cipők!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy Suboticaán az Aleksandrova ul. 7. szám alatt fiókot állítottunk fel, hol előrangú cipő készítőmnyeinket WILHEIM JÁNOS ur vezetés mellett árusítjuk.

Humanik Cipő és Bőrgyár R. T.
Sarajevó—Zagreb.

Garantált és szakemberek által kipróbált
40%
fűtőanyagmegtakarítás, szabádalmozott és bármely kályhához, sparberához alkalmazható
„STEDISA“
készülék.
Központi iroda Novisad, Kralja Petra ul. 11. Képviselek kerestetnek.

Egy 80 HP.

STABIL GÖZGÉP

magas és alacsonyomásu, bandelizatorral, kazánal együtt eladó. Még üzemben megtekinthető. — 2 db. kettős 50—55 cm. hosszú, darahengerszék megvételre kerestetnek. Ajánlatok: **ČURUŠKI PARNI MLIN Čurug** (Bačka) kéretnek.

SZEMFEDELET, KOPORSÓDISZEKET
tapetákat és mindenemű temetkezési cikkeket gyári árban ajánl:
„PAX“
temetkezési cikkek és művirág nagykereskedés
NOVISAD, KRALJA PETRA 4.

Hol lehet legolcsóbban vásárolni?
HÁZTARTÁSI CIKKEKET
NAGY JÓZSEF
kefe, meszelő, kosár és háztartási cikkek kereskedésében, **Strossmajerova ul. (Huspiacz.) 7.**
DUS RAKTÁR:

Konyhafelszerelések, zománcozott főzőedények paradicsom- és **LISZTSZITAK**, konyhamerlegek berndorfi alumínium edények, alapacca evőeszközök, ruháskosár, kupé- és utazókiosarak, kerlitorok vesszőből, kokusz és gyékény lábtörők, fűsokosarak, szemártók és mézárószatyorok stb.

SHS. kir. löpor áruda.
VADÁSZATI és SPORT
SPECIALIS SZAKÜZLET
Nagy raktár:
Vadászfegyverekben vadászlőszeretekben, vadászfelszerelések, football, tenisz, atletikai
cikkekben, komplett felszerelések. Rendőrségi felszerelések. Tűzijátékok.
BATA V. FIA
Nagyban. Subotica. Kicsinyben. Kralja Aleksandrova ulica 7.
Tessék árjegyzéket kérni!

Uj fűrésztelepünk Apatinban

üzemét megkezdte. Ajánlunk asztalosárut és egyéb fűrészelt anyagot megrendelés szerinti méretekben.

Minden megrendelést azonnal szállítunk

KISS PÁL és TÁRSAI, SOMBOR

Egy teljes **vendéglői berendezés** mérsékelt ártól eladó.
NIKOLIĆ SIMA
Stari Bečej, Bačka.

Szőllőtörköly
minden mennyiségben becsoréíthető kisústón főzött palinkáért valamint **boroshordók** kaphatók literenként félkiló szőlőért.

Frank Sándornál Palić
Haverda megálló.

Értesítem a tisztelt ve-
gimeit, hogy
ecetgyáramat
I. Vojnovićeva ul. 5. alá (Pestköz, a városi ber-
palotával szemben) he-
yezem át.
Ugyanott paprikának
való hordók olcsó árban
kaphatók.
Kemény ecetgyáros

Figyelem!
Hollandi cacao, Svajci chocolate, chocholéde bombonok, cukorkák, teasütemények, piskóta, tortalapok legolcsóbb bevásárlási forrása. — Nagyban és kicsinyben.
BRUMMER GYULA
cukorka és csokoládégyára.
Subotica, városi üzlet a színházzal szemben

ÉRTEŚÍTÉS.
Október hóban a jugoszláviai gyárosok iparosok és kereskedők részére
PRODUCTUS
címen szaklapot indítunk, mely lapban minden egyes cikk három nyelven, szerbül, németül és magyarul jelenik meg. A
PRODUCTUS
egyetlen gyáros, iparos és kereskedő iróasztaláról sem hiányozhat és így a lapra való előfizetés és az abban való hirdetés igen célszerű. A
PRODUCTUS
előfizetési ára fél évre 90 dinár.
Hirdetési megbízások és előfizetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz — Postafiók 137. — intézendők. — Kiváló tisztelttel
„PRODUCTUS“ szerkesztősége és kiadóhivatala Novisad, POSTAFIÓK 137.

„IRIS“ EEM és PLÉNÁRU IPAR
Img. Faith Ferenc, Novisad
készít elsőrangú kivitelben:
SZOBAKÁLYHÁKAT fa és szénfűlére, lemezköpennyel, schamottebetéttel; **FÜRDŐKÁLYHÁKAT** chamottebetéttel, fa és szénfűlére, fehérre fényezve; **FÜRDŐKÁDAKAT** horgonylemezből. **GÖMBÖLYŰ LEMEKÁLYHÁKAT** főzőkarikával, egyenes fűsteseveket az összes méretekben, francia könyököket, süőtket, kéményajtókat, kéménytoldozókat fekete vagy horgonyzott lemezből (szélkakas), vízvedreket horgonyzott lemezből. **FELVONÓSERLEGEKET** az összes méretekben. **HORGONYGÖMBÖKAT, OSZLÓDISZEKET, RÁCSRÓZSÁKAT.** Vasalásokat körpitosok részére. Különböző egyenes és gömbölyített parkányokat.
LEMEZZSINDELVEKET kupolafedéshez.

Hirdetéseke t a világ összes lapjai részére felveszek!
Időt,
pénzt és
fáradságot
takarít meg, ha hirdetését hoz-
zám beküldi.
Josip Fuchs
Nemzetközi hirlap és hirdetési
vállalat
Novisad, Kralj Petar ulica 13.

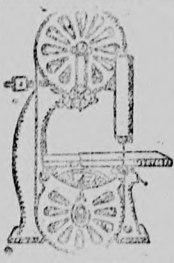
Sifka mozi **Maharadzsa gyöngye**
harmadik rész.
Főszerepben: **GUNNAR TOLNÁS.**
csütörtöktől—vasárnapig

okt. 12-16l
okt. 15-ig
csütörtökötől
vasárnapig

Lifka

Maharadzsa gyöngye

HARMADIK RÉSZ
dráma 5 felvonásban.
Főszereplő: GUNNÁR TOLNÁK.

Famegmunkálógépek raktáron

Szallítófűrészgép
Körhírt: 750 mm x 500 mm.
Faapróbaita kelkárú.
Marógép csapóval.
**Furó, vasdugó, nye-
lűkésék, hoszluká-
rások, fűrészek.**
Használt repülőeszközök.
JELLINEK JÓZSEF
Subotica, Paja Kujundžićeva u. 4.

RHEUMATIN

kipróbált házi szer, izom-
szegénység, köszvény, lúdtér-
fájás és mindennemű reuma-
tikus fájdalom ellen. — Kapható
egyedül.

**PINTÉR FERENC
SZENT JÓZSEF**
gyógytár a nagyletemen
mellette. 6639

Általános Közvezítő iroda

Balázs Arnold
Budapest
VIII. Baross-u. 26, III. 25.

Közvetítő: Házakat, birtok-
ot, üzleteket, házasságot
Elvállal: Diskréta megbí-
záásokat.
**Utlevél, Export-import-
számla.**

Kalap- üzlet

Jolánka Herr
Subotica, Városház épület
Megérkeztek a legújabb
parisi és bécsi model-
kalapok.
Olcsó árak.
Figyelmes kiszolgálás.

CLUB papir

nagyban és kicsiny-
ben napi árban
kapható a 6895

DENIKO trafikban.

Pérez előzetes beállítás mellett
Postán és vasúton, szállít.

Nagy vagyonnal rendelkező

27 éves fiatal ember.
#6500. Ismeretség hiá-
nyában ez utón chajtana
megismerkedni. Kizáró-
lag házias, disztinált
fiú leányokkal. Hozomány
mellékes. Levelek -Élet-
jellegre állat -Pallas- híre-
dítő - vállalat. Subotica,
Jellašićeva-ut. 3. 7353

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirtetést övekben felállósítást.
Apróhirdetést egy szó 3 K, vasárnapotól és olcsó
létszeresen számított. Legkisebb apróhirdetés 30 K
Apróhirdetéseket felvesz Szabotica a kiadóhivatalt
Alexandra-utca, Telbach-ház és Szabotica hírlap-
árúda a vasúti park mellett. Vidékre valamegyél
felértesíték. Előzetési díj havonta 30 din., nagybetűs 90 din.
Kérdezéshirdetéseket válasszák; máskülönben 15.

Éladó egy ház hat szobás lakással. 404 négyszögöl udvarral, beltérhez közel, az azt elhagyható. Böv- bet Palotás István hentes, Sabotica, Rudics-ut. 7344

**Éladó egy ház hat szobás
lakással. 404 négyszögöl
udvarral, beltérhez közel, az
azt elhagyható. Böv-
bet Palotás István hentes,
Sabotica, Rudics-ut. 7344**

Veszek régi és használt törvényüket. Cim: a kiadó- ban.

**Hoffner és Schrantz-féle
hatos, átalakított magán-
járó cséplő-arnitúra, teljes
felszereléssel, más
vállalkozás miatt sürgősen
eladó. Értekezni lehet
Tóth József, Magyarritubeli
281 hsz. számú tulajdonos-
sal. 7348**

Kendepultó teljes felsze- reléssel jutányos áron elá- dó. Cim: Mészáros Péter vendéglős, Bács. 7359

**Zongora, Antal Hofbauer,
fekete, kitűnő, jó karban-
eladó. Machitznál, Reich-
palota, mellett. 7363**

**Ház, melyben 60 év óta
fűszer-, festék-, rövidár-
üzlet is van, jutányos ár-
ban vagy eladó, vagy meg-
felelő tökével társ keres-
telek az üzlethez. Basch
József, Csantavér. 7364**

**Veszek, csak első kézből
közvetlen, használt, jó kar-
ban levő ruhaszékonyt,
kisebb szekrényt, ovális
asztalkát, ebédő-asztalt,
székeket, szőnyeget, fűg-
gönyöket. Ajánlatokat -Ol-
csó- jellegre a kiadóba ké-
rek. 7370**

**Éladó vállalkozó komplet-
zép, két előrendű perzsá-
nyozog, litis férfi-kabát,
női perzsá-kabát, Suboti-
ca, Usporedna 4. 7195**

**OCSKA és hulladékéme-
ket, vörös és sárgarézei
érmét, horonyt és alumí-
niumot legmagasabb ár-
ban veszünk. Goldner
Testvérek légszerény-
gyár Subotica, Jugovici-
va-utca 20. Telefon 134.
szám. 6490**

LEVELEZÉS

Házasság céljából közép-
korú alkalmazott özvegy
ember ezúton keresi idő-
sebb leányok, gyermeken-
len özvegyek szíves ismer-
etségét. Leveleket teljes
címmel -Diskréció- jel-
legre a kiadóhivatalba kü-
lendők. 7372

FOGLALKOZÁS

Szűgyártó-segédet azo-
nali helyésre keresek.
Baumgartner, Parabuty. 7262

Hűsnek ajánlkozok fiatal
házaspár leszámolásra,
azonnalra. Márkus János,
Ada, Bathányi-ut 772. sz.

Kovácsmester, ügyes és
szorgalmas, iradalomba
ajánlkozok. Cim: Szilgyi
László, Crnobrod (Bács-
ka).

Német-szerb levelező 8
évi praktissal, önálló
munkaerő, jól fogalmaz,
levelezési, titkárnői vagy
egyéb bizalmi állást keres.
Ajánlatokat »34« alatt a
kiadóhivatalt továbbít. 7388

Két fűtő állást keres tégla-
gyárnál. Bövebbet Báló
dohánytozsdájében. Bez-
dán. 7389

Keresek egy jó bogár-
segédet és egy jó tüzi-
embert. Cim Úvegés Antal
Topola. 7369

Saját készítményü

női kötött kabát
női kötött ruha
leányarnitúrák
leányruhák
svetterek, sá ak
sapkák stb.
Gyapjufonál
eladás!

Üzlet: Pašičeva-utca 8.
Üzem: Pašičeva-utca 10.
Gözfürdő mellett.

Eladás:

Nagyban! Kicsinyben!

Különleges kötött-szövött árak raktáron!

BECK JENŐ

kötszővő üzeme Subotica, Pašičeva-ut.

Körzó

okt. 12-16l
okt. 15-ig
csütörtökötől
vasárnapig

A dollárkisasszony

vigjáték 6 felvonásban.
Főszereplők:
Lotte Loring és Charles Willy Kayser.

Butor eladó. Mammie La-
zori utca 1. 7381

Butorok: szoba- és kony-
haberendezés olcsó árban
eladó, Pálcs, dr. Szaba-
dosné-villa, Kráczindl. 7374

Horgoson egy jóorgalmu
fűszerüzlet, a Kanizai-ut-
cában, 489. szám alatt, be-
tegyesé miatt bérbe kiadó.
Tudakozni ugyancsak özv.
Keiss Lászlónál lehet
október 20-ig 7360

KÜLÖNFÉLE

Sírköszorúk, szalagok és
íróeszközök kaphatók Su-
gár Béánál. 7295

Csinosan berendezett szobá-
kat, lehetőleg előszobával,
keresek azonnalra. Cim a
kiadóban.

Nászajánlónak lezserbb
egy eredeti olajfestmény,
szőnyeget vagy mellény por-
cellánok: beszereshető
Balog Lina virágüzletében,
Bárdán - szálloda mellett.
Állandó kiállítás! 7342

Tyukszembálszam a leg-
gyökeresebben kiirt min-
den börtömmegbetegést és
trukszent. Kapható illés
gyógytárban főpósta át-
lenyében. Ára 5 dinár.

Keresek 1-2 butorozatlan
szobát konyahasználattal.
Ajánlatokat Bingucak Nem-
zei-szálló kér. 7386

Terézia csem, arcviz, pu-
der, szappan kapható a
Deisy gyógyszerárban a
kiskápolna mellett.

50 HP. „Lanz“ Mannheim

félstabil gőzgép

rögtön eladó. Ugyancsak
egy modern dupla 700-800
mm. hosszú rovátkolt
hengerszék megvétel e
kerestetik. „Grosjean“
Gőzmalom Pančevo.

A sabotica ort. izr.
hittközség

keres azonnali átve- telre egy 5 szobából álló uri lakást

megfelelő mellékkelhelyes-
séggel, letelepési díj mellett,
esséleg cserélni lehetne
egy a beltérhez köze levő
azonnal átvehető uri lak-
házzal, a hittközség tulaj-
donán képező újonnan
épült házival, amely szin-
ten 5 szobából áll! és
szintén azonnal átvehető.
Érdeklődni lehet az ort.
izr. hírk. irodában Fran-
kopanska, u.ica 14. szám.

Bőrcipőfűzőt

Legjobb minőségben és
tehénbőr-hulladékokat
ajánl olcsón

„HERODES“

bőrárgyár
Krapina (Hrvatska)

22 lánca föld

Nagyfenyén
eladó.

Felvilágosítást nyújt d. e.
8-9 s d. u. 3-5 között!
Dr. VERÉB GYULA
ügyvéd
Subotica, I. Senoa-u. 11.

Katonai ügyekben

felvilágosítást ad a
szolgálati időre nézve
Katonai Felvilágo-
sító Hivatal
Subotica,
Aleksandrova 9.

„Nea“ Crem

a legjobb arcpótló szer
KORONA-
GYÓGYSZERTÁR
SUBOTICA, VÁROSHÁZA 293

A lakosság figyelmébe!

Mindenki saját érdekében őrizze meg szilva, körte
epor alma, apró, bor s törköly cefréjét. Ne adja
el, mert palinkáját saját udvarában kitözeheti be-
től, hogy ha a Frank Pat. mozgó palinkafőző
kazanán főzött.

Ott a helyszínen főzők saját engedéllyel ingyen.

Cefréjét már is a legkedvezőbb feltételek mellett
főzheti ingyen főzési bárcával. Bármilyen kis
mennyiségű is főzők a helyszínen. Törkölyt, apró-
t, a legmagasabb napi áron veszek, vagy 22
főzős palinkára beszereltek, — bárholnan saját
kocsijonon hazaszállítom.

FRANK PÁL
PÁLINKAFŐZŐNÉL
SUBOTICA, SENCANSKI-PUT 34.
TELEFON 270. 7020

Minden nap friss préselésű
kiváló minőségű

MUST

kapható, horconként literje 11 korona.
Vagon teletel ár-éremény.

Hirschl Oszkárnál
Maliszentmiklós, Senta mellett.